



Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

# БАЙГАЛ АРАДАЙ

Бүгэдэ арадай сонин

1998  
феврелин  
14

Үбэлэй һүүл  
харагшан үхэр  
нарын  
18  
гарагай 7  
СУББОТО  
№ 29 (19870)

Газетын сэн хэлсэгэ

1921 оной  
декабриин  
21-һээ гарана

Мүнөөдэрэй  
шухала  
асуудат

Сагаалганиее угтуулан

## ҮНДЭНЭН ХЭЛЭЭЭ ХҮГЖӨӨХЭ ГЭЭ НАА...

Буряад эрдэм нуралсалай хүдэмэрилэгшэдэй мэргэжэл эрхшээлгүйн болон шэнэлэн бадазлыгын институтдай (БИПКРО) үүсхэлээр 1991 ондо хуушан монгол хэлэ бэшэг шуудалха талаар тусхай курсанууд эмхидхэгдэн юм. Эгээ түрүүшн жэл Буряад аймагтай хамтаар эрдэмтэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор В.И.Рассадин зааж хэлсэн байна. Тинхэдэ Буряад аймагтай хамтаар буряад монгол хүршэ Агын тойрогой хургуулинуудай 30 гаран багшанар энэ курсада хурахаая эрхшээл хэнтэй.

Удаадахи жэлнүүдтэ эдэ курсанууды мэдээжэ эрдэмтэд Д.Бадмаева, Д.Н.Д.Доржиев болон бусад хүтэлбэрилөө.

Харин энэ жэл тус курсын БИПКРО-гой түсэбтэ оруулагшгүй дээрээ үсөөн багшанар эгээ. Зүгөөр аймаг бүхэнэй нуралсалай таһагуудта энээн түсэбтэ мэдээсэлнүүд эльгээгдэн байна.

Хуушан монгол хэлэ бэшэг хургуулида зааха тусхай методико үгы юм. Тийгээд хуушан монгол хэлэе хүүдөө таһагуудта багша бүхэн өөрын онсо онол аргаар заадаг боломшонхой. Хэн нэгэн халха монголой ном баримтална, үгдэм багшанар хуушан буряад бэшэгэй дүримүүд дээрэ үгдэн хэсхээлэеюуудат. Энэ дүримнай гол зорилгонуудай гэдэгдэ, аймаг бүхэнэй хуушан монгол хэлэ бэшэг багшанары сугауулжа, дүршээлөөрөө хубаадаха,

тусхай методико бэлдэхэ хэрэг болоно. Жэшээлхэдэ, тус курсада ерэнэн Агын 1-дэхи дунда хургуулин хуушан монгол хэлэнэй багша С.С.Жанчипова өөрын онсо методико дурдахана. Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда хургуулин багша Д.М.Цыденов багал хонирхолтой ханамжануудаараа хубаалда. Тэрэнэй хэлэнээр, эрт урда саһаа элинсэг хуанисагайнгаа абажа ябанан хуушан буряад-монгол хэлэе мүнөө хэргээжэ, улам саанань хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Долоон хоногой хугасаада үнгэргэгдэнэн энэ курсын программын ёһоор, монгол хэлэнэй анха түрүүшнхнөө бии болоһон саһаа ("Зүрхэтэй толито" гэжэ ном бэшэнэн гайхамшагта эрдэмтэ Чойджи Оцорһоо) эхилээд, манай ороной суута хүнүүдэй нэгэн, цанид-хамба Агваан Доржиевай 1901 ондо шэнэдхэн зохиһон хуушан монголой бэшэг хүрэтэр хаража үзэгдөө. Гэхэтэй хамта, Буряадай түүхын музейн нээлгэдэ оножо, хуушан монгол бэшэгүүдтэй танилсаабди. Мүн курсаараа Х.Намсараевай нэрэмжэтэ литературна музейдэ ошоо хэмди.

Мүнөө дээрээ хургуулида хуушан монгол хэлэ бэшэг заахада, тусхай методико, хэрэгтэй ном хэрэгсэлнүүд, хрестомати, толинүүд, класһаа гадуур уншаха номууд тон ехээр дуталдана. Ушар тинмэхэ нимэ курсанууды эмхидхэлэ нилээн ехэ нүлөө үзүүлнэ гэхэдэ, алуу



болохогүй.

Курсын үедэ БГУ-гай багша, хуушан монгол хэлэнэй мэргэжэлтэ Намнан багшатай уулзалга үнгэргэгдэжэ, бултанай тэмдэглэнээр, тон хэрэгтэй зүбшэл заабарнууд абтаа. Мүн 29-дэхи гимназида айлшалжа, хуушан монгол хэлэнэй нээлэ хэсхээдэ орообди.

Нимэ курсануудай тухатайе ганса мүнөө жэл ерэнэн багшанар бэшэ, мүн урда жэлнүүдтэ нуралсал гараһан багшанарые булта нэгэн дуугаар тэмдэглээ хэн. Гансал энэ жэл үсөөн багшанарай сугларһанда шаналмаар. Республикнай олонхи аймагуудай хургуулинуудта хуушан монгол хэлэн шуудалагдадаг ха юм. Түрэл буряад хэлэе хэргээхэ, хүгжөөхэ гээ наа, тэрэнэйнгээ эшэ үндэһэнһөө шуудалжа эхилхээр бшуу. Хожом үнгэргэгдэхэ нимэ курсанууд багшанарай анхаралһаа алаа гарахагүй бээ гэжэ найдагдана.

У. БАДМАЦЫРЕНОВ,  
БИПКРО-гой үндэһэтэнэй хургуулинууды хүгжөөлгын кафедрин ахалагша багша.

### ХАНИ БАРИСААНАЙ КОНЦЕРТ

Буряад Республикын "Байгал" Агын Буряадай автономито округой "Амар Сайн" Усть Ордын Буряадай автономито округой "Талын аяланууд" гэхэн дуу хатарай ансамбльнууд Буряадай оперо болон баледэй театрта феврелин 18-да концерт-наадаа табиһань. Наадандаа уринабди.

### ХАРИЛСААГАА ҮРГЭДХЭХЭ ЗОРИЛГОТОЙГӨӨР

Феврелин 12-то Леонид Васильевич Потанов түрүүтэй манай республикын Правительствонын делегаци Якутск нийдэбэ.

Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй гол зорилго - социально-экономическа, эрдэмэй-техническэ болон соёлой программын талаар хэлсээ баталалга. Энээн-һээ урид иимэ хэлсээн хүршэ Эрхүүтэй областтой баталагдаа хэн. Яхад орон байгааһин нөөсэ баялигуудаараа Россин бусад регионуудай анхарал татадаг, тиймэхээ энэ республикатай манайшые харилсаагаа үргэдэхэ саг ерээ гэжэ Л.В.Потанов тэмдэглэн байна.

А.БАТОМУНКУЕВ.

### "ДҮХЭРИГ ШЭРЭЭГЭЙ" ЗҮБЛӨӨН

Улаан-Үдын Советскэ захиргаанай толгойлогшо Александр Бертаковой үүсхэлээр "дүхэриг шэрээгэй" зүблөөн уржадэр үнгэргэгдэбэ. Республикын ниислэлэй түбэй байдал тухай хөөрлөдөөн болоо. Ниислэл хотымнай түбэй байдал ханаа зоборитой болонхой: мүнгэн байхагүй, мүртэй үүсхэлшые гарахагүй. Гэбшье түрүүшн амжалта бии - түүхын, соёл болбосоролой асуудалнуудые шийдхэжэ байха зорилготойгоор "Улаан-Үдэ - центр" гэхэн муниципальна онсо предпряти байгуулагдаа. Тэрэ хадаа гол шухала бүхэ асуудалнуудые шийдхэхэ ябуулгануудые зохиладуула болоно.

Ю.УБЕЕВ.

### ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛО

В.Прокопьевой хүтэлбэри доро Улаан-Үдын горсоведэй ээлжээтэ заседани үнгэргэгдэжэ, 1998 ондо бэлүүлэгдэхэ түсэбүүд зүбшэгдэбэ. Россин Федерациин болон Буряад



Республикын Хуулинуудта тааруулагдан шэнэдхэгдэнэн Улаан-Үдэ хотын Устав, эдэе хоолой зүйлнүүдые, эд хэрэгсэлнүүдые хотын дэлгүүр дээрэ худалдаха дүрим энэ зүблөөн дээрэ баталагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: суглаанай үедэ; В.Прокопьев.

А.БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

### МЭДЭЭСЭЛ

#### Зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэгдэхэ

Байгша оной феврелин 25-да Буряад Республикын Арадай Хуралай заседаниин Ехэ зал соо парламентска зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Арадай Хуралай депутатууд болон уригдаһан хүнүүд "Буряад Республикын Президентын һунгалта тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха тухай", "Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудай һунгалта тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулинуудай проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаха юм.

Эдэ шухала асуудалнууды зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдээр Буряад Республикын Арадай Хуралай сессидээр дурсагдаһан хуулинуудта зохино хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулагдаха байна бшуу.

С.ОЧИРОВ.

## АРАДАЙ АРТИСТКА НҮХЭДӨӨРӨӨ

Арадай хуушадэй "Ульгэр" театрай артистка Светлана Бунеевада Буряад Республикын арадай артистка гэхэн нэрэ зэргэ эрхшээл хэнтэй. Феврелин 12-то оперо болон баледэй театрай ордон соо "Светлана Бунеева өөрөө" гэхэн концерт-наадаан болобо.

Буряад Республикын сабыята артист Андрей Батодоржиев, мэдээжэ композитор, дуушан композитор Батодоржиев, зилуу композитор, дуушан композитор Санжиева, мэдээжэ дуушан Жаргал Бадмацыренов, артист Владимир Борисов гэхэдэ хатарай "Хатар-Данс", балына театрай "Виват" бүлгүүдые, иланганя Светлана Бунеева өөрынь талаар дүүрэн хүн сугларжа, мэдээжэ альга ташаагаар уеттаа.

Борис БАЛДАНОВ.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: концертын үедэ.

А.БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

### САГАЙ УЛАРИЛ (Феврелин 14-15)

Буряад Республика дотор саһан орохогүй, багаар халхилах. Феврелин 26-31 градус, кырим газарнуудта 19-24 градус, Феврелин 10-15 градус хүтэн байна. Баруун урдахи болон баруун хургуулиинд 10-15 градус, феврелин 14-дэ Муйянын хургуулиинд 10-15 градус, феврелин 17-22 градус хүйтэн. Феврелин 23-28 градус, феврелин 12-14 градус. Феврелин 26-28 градус, феврелин 12-14 градус. Ц. ЖАЛАСАНОВА, метеоропрогнозой таһагые даагша.

### СОНОСХОЛ

Городской хунгуулин комисси Улаан-Үдэ хотын захиргаанай байшанай 74-дэхи кабинет соо 9.00 саһаа 19.00 болотор хүдэлнэ.

Субботын, воскресениин үдэрнүүдтэ хунгуулин комиссин гэшүүд 10.00 саһаа 16.00 болотор дежурладаг.

Улаан-Үдын городской хунгуулин комисси.



**Ажаллахаа**  
 ерэхээ байхан  
 Алаг эрэн Бар жэлнай,  
 Амар мэндэ!  
 Угтахабди Шамайгаа  
 баяраар,  
 Улаахан зүрхэдэйнгөө  
 галаар!  
 Буурал сагаан хада  
 уулануудхаамнай хүрөөд,  
 хэрхирээд буухан ойртоол  
 даа, шара Барас жэлнай!  
 Уур сухалгүй, уужам  
 сэдхэлээрээ ерэжэ үзыш  
 даа. Номо зэбэмнай  
 шам тээшэ бэшэл!  
 Орон нотагемнай онсо  
 байханаараа шэмэглэдэг,

мэргэжэлтэдтэ Россин  
 Федерациин габьяата гэнэн  
 нэрэ зэргын тэмдэгүүдые  
 барюулаа. Мүн тэдэнэй  
 дунда намда хүртэнэ Хани  
 Барисаанай орден барюул-  
 хан байна. Минии арадтаа  
 хэнэн ажалай хайра-тэмдэг  
 гэжэ ханахада, арад  
 зонойнгоо, адлихан ажаллажа  
 байхан нүхэдэйнгөө хамтын  
 амжалта тээшэ абаашан  
 бодоод үзэхэдэ, дээдымнай  
 ахамад үнэн сэхэ юумые үнэн  
 сэхэ руунь гаргажал байдаг  
 ха юм даа. Иигэжэ хүни  
 үдэргүй минии нуужа, байхан  
 Эрээдүйн мандахын түлоо  
 зүрхэ сэдхэлэйнгээ халууе

Хүүхэн дангина Галимнай  
 байлсана,  
 Холо дээшээ алхалаад лэ,  
 Хонгёохон шүлэгэйнгөө  
 хажуугаар  
 Даргын тушаал дүүргэжэ,  
 Дабхижал ябана хараа  
 байса.  
 Таанадаа харахадаа  
 хүхинэлби,  
 Табан хургадаа  
 ниилүүлэеы.  
 Дугарон Баяр цоэт, дарга  
 Дуугайхан нуудаг зантайл  
 ха,  
 Дуран тухай  
 уянгануудын  
 Дунал бэшэ аал бэлигэй?

Нэмээхэн аппаратаа  
 баряад ябадаг  
 Хэн гэшэб энэмнай?  
 Мэдээжэ Радио-  
 Дулгар ааб даа.  
 Мэдээгүйдөө  
 агаараар хиндэжэ  
 байлайш.  
 Дулгарай бэлиг хурса даа,  
 "Мүнгэн хутагадаал"  
 адли даа.  
 Эритэ эхэнэртэ  
 байхадаа -  
 Энэ мүнөө сагай эрилтэ.  
 Доржиева Дулгар,  
 Долгорнууд  
 Доро-дороо булта  
 урашуул.  
 Тус сэнэлтэ -  
 Тугаарай бэшэ, үнинэй  
 даа.  
 -Тинмэ, тинмэ, зүб, - гээд,  
 Тэрэ дороо хундагаа  
 баряад,  
 Хөөрсэгэнөөд, хүл дээрээ  
 бодоод,  
 Хүмүүжэл ехэтэйгээр  
 харагдадаг  
 Ешын Юра гэдэгнай  
 Хүлисэгты гэжэ эхилбэ,  
 Хүнүүдые хаража  
 энэбхилбэ:  
 - Абжаадаа адрестайл  
 ерэнэн хүм,  
 Алим гэшэб тэрэм, - гээд,  
 Хүл табина,  
 Хүнүүдые энээлэнэ.  
 Энээлдэхэ, хүхихэ гэжэ  
 суглараал хадаа  
 Энээнээ дууһан барихал  
 даа.  
 Ванданов инженер-  
 барилгашан  
 Баһал удхатай ерэлсэһэн  
 нүхэр даа.  
 Барилсана энэ гэртэнэ  
 лэ  
 Бага-сага даарааш хаа  
 Өөрын углуутай байхада,  
 Өөрсэ юун хэрэгтэйб даа?  
 Хүндээлэй адрес  
 урлажа,  
 Хүсэлөө дүүргэжэ  
 ерэнэндэш,  
 Үнинимни, нотагаймни,  
 Үндэр хүгжэлтэтэй,  
 Үноо сагай Хүнүүдэй  
 нэгэнни даа гэжэ  
 Иймэл даа минни  
 нотагайхид гэжэ  
 Энхэрэн баясан нуунам.  
 Амар-Жаргал  
 Жанжабымнай  
 Абажал байна манаа -  
 Сэнхир экранайнгаа  
 шэжэмээр  
 Сэлэндэ харуулха гээл  
 ха.  
 Удаһан энэ хүхэгтэ  
 Уильям Шекспирэй үгоор  
 Удхатай болгоод дүүргэе  
 даа:  
 "Үнэхөөр нүхэр үргэлжэ  
 ойро,  
 Жаргаха, зобоходоһини  
 ойро.  
 Уйдабалш ханаа үноон  
 болохо,  
 Үбшэлбэлш, эдэгээхэ  
 арга олохо.  
 Үгэ дуугүй шамдал  
 Үгэжэл байха анхарал.  
 Бодотоороо нүхэд  
 олдоходоо,  
 Бологүй  
 билдагуушадһаа  
 ондоо".

**Мүнөө гэггээн**  
**Валентинэй Үдэр**

А. ПЕРЕКОНОВИЧ зураг.

*Гоним Чызытуб*

Дуратайли даа...  
 Гэнэн үгыеш  
 Дуулаад гэгтэ  
 Ниндшоо нэм;  
 Шамтай сугтаа  
 Холье зорихоор  
 Шадал нэмэн  
 Шиндшоо нэм.  
 "Хүрөө нигэд..." -  
 Бү гэжэрхи...  
 Хүсэтэ далим  
 буларшуужан.  
 Омог үгын  
 Зэбнэ хурса -  
 Ойло хари...  
 Унашуужам...  
 Шэлтэйхэн сонхоннай  
 Сэнхирэн сэнтэбэ -  
 Шэжэрхэн мүнгоороо  
 Нэмрилээ ха...  
 Сэдхэлдээ шигтаа  
 Шэбнэнэн үгэнүүдым  
 Шэдтэйхэн угалзаар  
 Шэмэглээ ха...

**Сагаалгание угтуудан**  
**ЦЫРЕН-ДУЛМА ДОНДОКОВА**  
**УУЛЗАЛГА**

Эрэн гүрөөһэмнай, эб  
 найрамдалаар ерыш даа!  
 Дасан дуган тээһээ эхэнэр-  
 тэ хатуухан жэл байха  
 гэжэ шоо буугаал аа гү.  
 Эхэнэрнүүд, энээниие  
 мартажа болохогүй. Юрэн-  
 хыдөө бурхан шажантан  
 хатуу хатуу жэлнүүдтэ  
 хайша хэрэгээр ябаад хадаа  
 ябаа байхагүй, болгоосотой,  
 бодолтойл байхые сагнай  
 мэдүүлжэл байдаг ха юм  
 даа. Тинмэһээ гэнтын аюул  
 байдаг гэжэ хэн хэнгүй  
 мэдэлтэй. Тинбэл ямарш  
 хатуу жэл хажуугаарш  
 хаадгүй үнгэрөөд лэ байха.



Зарим газар нотагуудта  
 томо-томо зэрлиг ангуудтаа  
 ара нэрээрнь хандадаг  
 байна. Элинсэгүүднай  
 агнуури болон мал ажалтай  
 байхан хадаа байгаалидаа,  
 ходо шахуу харилсаатай  
 байдаг ангуудтаа жэшээн:  
 барасые эрэн гүрөөһэн,  
 баабгайе хара гүрөөһэн,  
 ходо өөртухайгаа мэдүүлжэ  
 байдаг шоные гэндэн-  
 самбуу, хэлэндээ гэхэ гү  
 зохёолдоо - хүүлгэй, хүүлгүй  
 шоно гэжэ хүхилдэхэ. Томо  
 ангуудаа гүрөөһэн гэхэдээ,  
 илангаяа ангуушад, аюулгүй  
 амитанши, оройдоол  
 гүрөөһэнши гэжэ хүрыень  
 дараһан удхатай байжа  
 болоо. Харин шоноһоо  
 айгаашгүй бол, нотаг  
 нотагта ганса бэе хүн айл  
 зайжа ходо ерээд лэ байдаг  
 хүнтэй жэшэжэ, тэрэнэй  
 нэрээр Гэндэн-Самбуу гээд,  
 Нэргылен хэлэнэн үгэ байха.  
 Эдэ мэтыц тайлбарилан  
 хэлэлгэ залуу үетэндэмнай  
 зариманай дуулаашыегүй  
 юумэн байжа болохо.

Зай, ингээд лэ энэ үдэр  
 руугаа, энхэрэн ерэнэн  
 нүхэд руугаа бусаад ер-  
 хэдэ - ушаримэ: 1998 оной  
 январь харын 9-нэй  
 үдэр Правительствомнай  
 ордон соо Түрэ засагай  
 Түрүүлэгшын орлогшо  
 Лидия Чимитовна Нимае-  
 ва соёлой ни-  
 лээн олохон

тэмдэглэнэн нэрэтэ Үдэрни  
 болобо гэжэ ойлогобоб.  
 Энэ баярыемни хубаал-  
 дахаа нүхэд хонходоошые,  
 хэды хоноһон хойно уулзажа  
 амаршалха ушар гараад, үни  
 холоһоо хани барисаатай  
 эхэнэр уран зохёолшод  
 баранзата хадагаар, баглаа  
 сэсэгээр золгохоо ерээ.  
 Бүһэтэйшүүлгүй юун хүхюун  
 уулзалга болохо юм. Баһал  
 дүтэ ойрын нүхэд ерэлсээ.  
 Минни нэрэтэ Цырендулма  
 Цыреновна январин 22-  
 ойд "Буряад үнэн" сониндоо  
 намайе амаршалагшадай  
 нэрэнүүдые хэлэжэ бэшэһэн  
 хадань, эдэ нүхэдтөө хандажа,  
 ондоохоноор, шампанскын  
 охин доро шалаяд абаха гэжэ  
 бодобоб.

Цыреновна, Шаганэ бэшэ,  
 Дондогойш,  
 Уянгатайхан,  
 угзараатайхан позээрээ  
 Уластаа мэдээжэ  
 болонхойш.  
 Удаан үнини нүхэрни,  
 Уулзалгамнай удадагыше  
 хаа,  
 Улаан зүрхөөрөө  
 уулзажал байдаг хадаа -  
 Хүхийл даа  
 уулзаһанайхни.  
 Аса наашань хундагаа,  
 черт возьми.  
 Хүхэ уулата Захаамин  
 нотагай

Хүндэхэнөөр лэ энэ бэлиг  
 Хүрэжэ ерэдэг байдаг лэ.  
 Өөрөөд бэлигээ мэдээд,  
 Үндэр болоод ябалтагүй.  
 Баярнай тинмэ бэшэ ааб  
 даа,  
 Баһа энээнээ ойлогхо даа,  
 Зүб хэлэбэт гээд,  
 Зүбшоон бодобо Булад  
 Жаншабай.  
 Үгэл абабал Булад  
 Үнгын юумэ үлхэхэ...  
 Үнинэй Буладнай  
 Үндэр уянгын мастер ааб  
 даа.  
 Зай, хэлыш даа,  
 Захалыш даа -  
 "Оршолонто дэлхэй дээр,  
 Оройдоол гурбан Булад  
 байхабди.  
 Буряадтаа бинь - гансаб..."  
 Үгы, гурбан бингэ, дүрбэл  
 гээд,  
 Үгыень таһалбаб, Буладай,  
 Үнхоороол дүрбэдэжигнай  
 Үнгэтэ дэлхэйдэ суутайхан  
 хааб даа.  
 Дурдаад яхаб,  
 Дуугай байя...  
 Булад ойлоггоб гээд,  
 Буланда шампанскаар  
 Хундага халаяжа,  
 Хурса шогоо улам  
 "дабһалжа",  
 Дүхэригөө дүүрэн хүхэбэ:  
 Дүрбэн Буладуудай түлоо,  
 гээд  
 Дүлэтэ хараяа амсаба.

Бага-сага даарааш хаа  
 Өөрын углуутай байхада,  
 Өөрсэ юун хэрэгтэйб даа?  
 Хүндээлэй адрес  
 урлажа,  
 Хүсэлөө дүүргэжэ  
 ерэнэндэш,  
 Үнинимни, нотагаймни,  
 Үндэр хүгжэлтэтэй,  
 Үноо сагай Хүнүүдэй  
 нэгэнни даа гэжэ  
 Иймэл даа минни  
 нотагайхид гэжэ  
 Энхэрэн баясан нуунам.  
 Амар-Жаргал  
 Жанжабымнай  
 Абажал байна манаа -  
 Сэнхир экранайнгаа  
 шэжэмээр  
 Сэлэндэ харуулха гээл  
 ха.  
 Удаһан энэ хүхэгтэ  
 Уильям Шекспирэй үгоор  
 Удхатай болгоод дүүргэе  
 даа:  
 "Үнэхөөр нүхэр үргэлжэ  
 ойро,  
 Жаргаха, зобоходоһини  
 ойро.  
 Уйдабалш ханаа үноон  
 болохо,  
 Үбшэлбэлш, эдэгээхэ  
 арга олохо.  
 Үгэ дуугүй шамдал  
 Үгэжэл байха анхарал.  
 Бодотоороо нүхэд  
 олдоходоо,  
 Бологүй  
 билдагуушадһаа  
 ондоо".

**Матвей Чойбонов**

Шэлтэйхэн сонхоннай  
 Сэнхирэн сэнтэбэ -  
 Шэжэрхэн мүнгоороо  
 Нэмрилээ ха...  
 Сэдхэлдээ шигтаа  
 Шэбнэнэн үгэнүүдым  
 Шэдтэйхэн угалзаар  
 Шэмэглээ ха...

**САГААН**  
**ХЭШЭГЭЭР,**  
**САГААЛГАНААР!**

Зулай сагаан Саяанһаа  
 Зурын залгаа хушуурааг,  
 Мүнгэн үрээжэл талаараа  
 Мянган зойлоо жаргуулааг,  
 Найхан юм даа Буряаднай,  
 Наруул эхэ нотагнай.  
 Штэ жэлээр,  
 Штын нэгэнээр,  
 Сагаан нараар,  
 Сагаалганаар,  
 Амар мэндээ-ээ, амар  
 мэндээ-ээ!  
 Буурал һамбай Байгалаа  
 Урал нагхан сайбалзааг,  
 Баян дэлгэр зопоороо  
 Майдар жаргал угталсааг,  
 Золтой байна даа  
 Буряаднай,  
 Зулгы тэнюун  
 тоонтоннай.  
 Мүнхэ наһаар,  
 Мүнгэн нараар,  
 Сагаан хэшэгээр,  
 Сагаалганаар,  
 Амар мэндээ-ээ, амар  
 мэндээ-ээ!  
 Наян нахуу дабаанһаа  
 Найган, угтан харгылааг,  
 Нагай арюун хүүгдээр  
 Наада найраа найрааг,  
 Булхтайл даа Буряаднай,  
 Булхан сэнхир үлгэмнай  
 Сахюурдамал  
 Сагаан замаар,  
 Сагаан зангаар,  
 Сагаалганаар,  
 Амар мэндээ-ээ,  
 амар мэндээ-ээ!



байгал шадарай нютагцудта

САГААЛГАНДА ЗОРЮУЛАГДАХАН ВЫСТАВКЭ

М.Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын музейд буряадуудай түүхэ болон соёлдо зориулагдахан выставкэ февралын 10-аа нээгдээ юм.

Буряадуудай уг гарбал тухай хонирхолтой хэрэгсэлнүүд 2-дохи бүлэгийг эзэлнэ. Тэндэнэ, эрдэмтэн С.П.Балдаевай суглуулбаринаа хэрэгсэлнүүд, захиамин, эхирэд-булагад, хори буряадуудай угай бэшгүүд, бөөгэй хэрэгсэлнүүд, зурагууд олоной хонирхол татамаар юм.



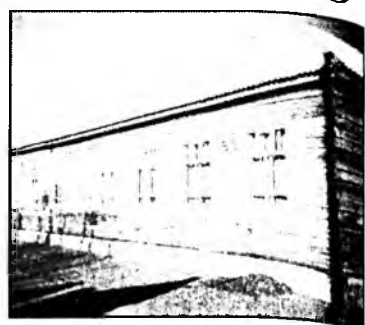
Зүйлнүүдхээ гадна түрүүшын хамба Дамба-Даржа Заягайн малгай, Анаагай, Янгаажанай дасануудай макетүүд дүрбэдэхи бүлэгтэ табигданхай.

Е.МИТЫПОВА, М.Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын музейн директорэй орлогшо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэдэ табигданхан зүйл: Асагадай дасанай макет.

Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

Шэрэнгийн хургуулийн 50 жэл АЛТАН ОЙГОО АРАДАЙ БАРИЛГААР ОРОЙЛБО

Байша оной январин 27-нон үдэр Яруунын аймагай Шэрэнги тосхондо най наашын үзгидоогүй өхэ байр болоо болобо. Ушарын хэдаа Шэрэнгийн эхин хургуулийн байгуулагданаар 50 жэлэй, харуул уужам 11 класстэй шэнэ байшан ашаалаагад тушаалтын баярта аймагай захиргаанай туслоолгонод, хургуулинуудай болон ажаруудай мэргэжэлтэд, холоооо буушан айлаад олоороо хабаадахан байна.



Барилгын эхилхэ үеэр колхозой түрүүлэгшэ байшан Эрдэни Дашидоржиевич Дынженов өхэ тулалхан гэшээ. Модондо дорхоншууд Цыденжан Цыденович, Валерий Дашиевай, Цыренжан Ешеевэй, Борис Цыденовэй, мүн арадай барилга гэжэ тоологдонон хургуулиин байшан бодхоохо, газаа, доосоо талан хүдэлмэригүүдэе найнаар бүтээгдээ эдэхи гүйгээр хабаадахан байшанарыг, аха классуудай хуралшанарыг эдэхи үүсхэлэ эндэ олоомор.

Эхин энэ хургуулийн бааза дээрэ 5 жэлэй саана түрэлхидэй зууршалга ажарын болон аймагай хүтэлбэрилэгшэдөөр дэмжэгдэж, лунда хургуули болгогдонон юм. Тэрэ үеэр совхозой директорээр хүдэлжэ ябахан Цырендоржо Очирович Цыренжапов үйлэдбэригэс урагшатайгаар ябуулханаа гадна ажаруудалай, социальна барилгануудыг бодхоохо хэрэгтэ онсо ханалаа табидаг холын хараатай хүтэлбэрилэгшэ байгаа гээд эндэ онсолон тэмдэглээтэй.

Энэл ушарнаа лунда болгогдонон хургуулиин байрыг үргэдхэхэ асуудал гаралан гэшээ. Энэ харюусалгатай асуудал шийдхэгдээ республикын Хүдөө ажарын министерство тэрэ сагай мүнгөөр 200 миллион, аймагай захиргаан 120 миллион мүнгэ энэ дэмбэрэлтэ хэрэгтэ номолжо, барилгын эхи табилагыг нилээд түргэдхэн юм.

Шэрэнгийн колхозой түрүүлэгшэ Булат Очирович Цынгуев, Туудуунай захиргаанай толгойлогшо Василий Эрдынеевич Ранжилов гэшээд хургуулиин байшан барилгыг гурымтайгаар ябуулханаа гадна сүлөөгүй ябашаа, барилгын ябасыг хараанаа алдадаггүй, саг үргэлжэ тулаадаг байшан гээд онсолотой.

Хургуулийн байшанай фундамент шудхаха хүдэлмэри Иосиф Герепович Кимэй ударилаага доро бүтээгдэн юм.

Хайрата абымнай Очиров Дугар-Нима Очировичийн хүдэлмэриг эшхэлжэ, наһа барахада, хүдөөлэгдээ туһа хүргэнэн Хуниун-Удурин хургуулийн болон хүдэлмэриг эсэргэлтэн хүдэлмэриг эсэргэлтэн колхозтой үүсхэлэ "Мухар-Шэбэрэй аймагай "Знамя Ленина" гэшэн ОКХ-гын захиралын гүрээ, гарлануудтаа, нүхэдтөө, дүтнэгтөө сондо доро дохин өөр хургуули бидэ. Очировичийн бууд.

Ажалай ветеран, хайрата нүхэр, аба, таабай, нагаса МАНЗАРОВ Байр Лопсоновичой наһа барахан ушараар түрэлхидын гүнзэгий уйдхар гашуудалаа мэдүүлнэ. Февралын 15-да 13 сагһаа Борсоовой гудамжын 69-дэхи гэрэй 3-дахы квартираһаа хүдөөлүүлэгдэхэ.

Шэрэнгийн хургуулийн директор Лариса Викторовна Зориктуева хургуули тухайгаа илгээжэ хоороо лэн.

Пайндэртэ хабаадажа, туһа хүргэнэн айлаадаа, шотагайгаа сондо, колхозойнгоо болон аймагайгаа хүтэлбэрилэгшэ найлине хүргэнэб. Хойто жэмэе нимэл аргаар шортны зал барихаар зоригжонхойбди. Манай багшанар зонийнгоо халуун анхарадаа оролдосото ажааарын харюусаха гээд батаар нандуулиб.

Д.ХУБИТУЕВ, ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хургуулиин шэнэ байшан.

ТРАМВАЙН ШАТАНАНАЙ ШАЛТАГААН

Наяхан Улаан-Үдэ хотодо трамвайн вагон шаташаба гэшэн мэдээсэл нониндоо үгөө нэмди. Энэ онсо аюулай шалтагаан тухай трамвайн управлениин ахамад инженер Галина Александровна Вихорева манай корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ.

Мүнгэнэй дуталданан, арга боломжын үгы байһан дээрэнхээ эсэстэнэ нимэ ушар тохөөлодо гэхэдэ адуу бэшэ. Паркымнай 38 вагоной капитална заһабарилгада орохо ёһотой наань, Улаан-Үдэгийн ЛВРЗ оройдоол 14 вагоной захил абанхай. Бэшэ 24 вагонын бага сагын заһабарилга хүүлээд лэ, хотынгоо зоние зөөһөөр лэ байна гэшээ.

Олонхи вагонуудын дулаан газарта хүдэлхөөр бүтээгдэн хэдаа олон үргэн үүдэнүүдтэй. Зоной гансата газашаа гарахада таатай юм. Түмэр замын, трамвайн заһабарида орохо болохоор үнинэй. Иимэ аюулай болоод байхада, хотымнай захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ анхаржа, мүнгэн хангаар маңдаа туһалхай гэжэ хангадана.



Спорт = Спорт = Спорт = Убэлэй XVIII Олимпиадин наадануудта

ГЕРМАНИИНЫ КОМАНДА ТҮРҮҮЛНЭ

Нааданай түрүүшын табан үдэр соо манай спортсменүүд 3 алтан, 2 мүнгэн медальнуудыг абаад байна. Санаар урилдаан. Олимпиадин наадануудай түрүүшын комплект медальнуудта хүртэхын тула эхэнэрнүүд мурьсэһэн байна. 15 км. зайе эгээл түргөөр манай Ольга Данилова дабаа. Хоёрдохи хуури мүн баһа Россин Лариса Лазутина эзэлэ лэн.

Биатлон. Манай спортсменүүд эндэ хайн дүнгүүдтэй байха бээ гэжэ өхэ найданабди. Түрүүшын урилдаанда эхэнэрнүүд хабаадаа. 15 километрэй зайе эгээл түргөөр Болгаринин Екатерина Даховска гүйжэ гараһан байна. Манай Альбина Ахатова аяар 7-дохи хуури эзэлэ. Нүүлээрнэ эршүүл 20 километр соо урилдаа. Эндэ түрүү хуури Норвегинин спортсмен эзэлэ. Россин спортсменүүдэй эгээл бэрхэнэ оройдоол 15-дахы хуурида гараһан байна.

Зүйлөөр Олимпиадин наадануудай эгээл түрүүшын алтан медальда Франциин спортсменка Карина Руби хүртэжэ, спортын түүхэдэ ороо бшуу. Конькигаар урилдалга. 5 мянган метрэй урилдаанда аяар гурба дахин дэлхэйн рекорд дабагдаһан байна. Эндэ Голландинин спортсменүүд шалгараа. 500 метрэй спринтэдэ Япон гүрэнэй Шимицу түрүүлэ. Удаадахи хууринуудыг Канадын спринтернүүд эзэлһэн байна. Шаргаар урилдаан. Эндэ Германиин шарганан Георг Хакль гурбадахи Олимпиадин наадануудай чемпион болобо гэшээ. Табан үдэр соо эгээл олон медальнуудыг Германиин суглуулагдамал команда абаад байна. Тэдэнэй бүридэлдэ 3 алтан, 4 мүнгэн, 3 хүрэл, хамтадаа 10 медаль. Олимпиада үргэлжэлһөөр.

Борис БАДАНОВ бэлдэбэ.

Grid of small notices and advertisements including names like Сергейев, Куклин, Куклипп, Самбуев and various dates and locations.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Large advertisement block containing contact information for the newspaper, including phone numbers, addresses, and subscription rates.